

Oplegnotitie voor:	Algemeen bestuur Veiligheidsregio Flevoland
Agendapunt:	7
Vergaderdatum:	4 september 2024
Onderwerp:	Ingroeimodel gem. bijdrage bij herijking Gemeentefonds
Behandeling:	Meningsvormend
(Ambtelijk) Portefeuillehouder VD:	Dhr. D. van Baarle
Portefeuillehouder AB:	Dhr. J.P. Gebben Keuze voor 2e
Auteur:	R Moerenhout
Status:	Openbaar
Bijlagen:	

Voorstel

Het algemeen bestuur wordt verzocht om:

1. Een voorkeur uit te spreken voor een van onderstaande drie scenario's met betrekking tot het wel of niet opnemen van een ingroeimodel in de GR ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage bij toekomstige herijking van het gemeentefonds.
2. Het dagelijks bestuur opdracht te geven om afhankelijk van het gekozen scenario een brief op te stellen waarmee de gemeenteraden van de aangesloten gemeenten worden geïnformeerd over de gekozen richting.

Inleiding

Aanleiding

In de zienswijze van de gemeenteraad van Almere op de Programmabegroting 2025 Veiligheidsregio Flevoland (=VRF) constateerde zij dat de herijking van het gemeentefonds resulteerde in een forse stijging van de gemeentelijke bijdrage aan VRF. In de zienswijze werd gevraagd om te onderzoeken of het gewenst is om een ingroeimodel in de Gemeenschappelijke Regeling (=GR) op te nemen om de gevolgen van toekomstige herijkingen te temperen.

Ten aanzien van de gemeentelijke bijdragen in de programmabegroting 2025 is door het algemeen bestuur aangegeven vast te houden aan de bestaande verdeelsleutel zoals opgenomen in de GR. Middels deze notitie wordt het bestuur gevraagd een mening te vormen of het wenselijk is om voor toekomstige herijkingen van het Gemeentefonds een ingroeimodel in de GR op te nemen. Hieronder zijn een drietal scenario's uitgewerkt met betrekking tot de verwerking van toekomstige herijkingen van het gemeentefonds.

Scenario 1: Status quo behouden; vasthouden aan de huidige verdeelsleutel zoals deze recentelijk bij de vaststelling van de herziene GR opnieuw is opgenomen.

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio gebeurt op basis van een in de GR vastgelegde verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is opgesteld op basis van de verhouding van de bijdragen van het Gemeentefonds subcluster brandweer en rampenbestrijding. Deze verdeelsleutel is vanaf 1 juli 2024 opnieuw bekrachtigd bij herziening van de GR.

Door de gemeentelijke bijdrage te koppelen aan het gemeentefonds kan een herijking van het gemeentefonds leiden tot een verhoging (of verlaging) van de bijdrage die een gemeente moet betalen. Tegelijkertijd ontvangen de nadeelgemeenten relatief gezien ook meer middelen vanuit het gemeentefonds voor dit subcluster door de herijking.

Scenario 2: Een ingroeimodel opnemen in de gemeenschappelijke regeling voor het geval een herijking van het gemeentefonds zich voordoet. De vorm van het ingroeimodel is nader te bepalen.

Het primaire argument voor het opnemen van een ingroeimodel bij een herijking van het gemeentefonds is dat dit ervoor zorgt dat het verloop van de gemeentelijke bijdrage stabiel is. Een herijking van het gemeentefonds zorgt dan niet voor een abrupte stijging of daling van de gemeentelijke bijdrage aan VRF. De gemeentelijke bijdrage verloopt voorspelbaarder en geleidelijk naar de nieuwe situatie toe.

De verdeelsleutel ligt vast in de gemeenschappelijke regeling van VRF. Het opnemen van een ingroeimodel vereist daarmee een wijziging van de GR. Vermeldenswaardig hierbij is dat de GR recent (per 1 juli 2024) is herzien. De wijziging van de GR zal dus alleen de toevoeging van het ingroeimodel omvatten. De beperkte omvang van de herziening verandert niet dat een wijziging van de GR aan een omvangrijk raamwerk van wetgeving moet voldoen en daarmee leidt tot een langdurig proces waarbij zowel de gemeenteraden als de colleges van de aangesloten gemeenten worden belast.

Mocht de voorkeur zijn om een ingroeimodel in de GR op te nemen, dan is de vorm (ingroei-duur en -percentages) van het op te nemen ingroeimodel ook open ter discussie. Wordt er bijvoorbeeld in 3 of in 4 jaar naar de nieuwe situatie toe gegroeid? Wordt het ingroeimodel actief bij iedere herijking van het gemeentefonds of alleen als het effect op de gemeentelijke bijdrage voor een nadeelgemeente groter is dan X% van de bijdrage?

Scenario 3: Een egalisatiereserve vormen en aanvullen door een periodieke dotatie. In het geval van een herijking van het gemeentefonds worden nadeelgemeenten gecompenseerd vanuit deze reserve.

Er is een derde optie waarbij wijziging van de gemeenschappelijke regeling geen voorwaarde is. Wanneer een herijking van het gemeentefonds conform de huidige verdeelsleutel leidt tot een stijging van de gemeentelijke bijdrage voor een gemeente, dan kan het algemeen bestuur ervoor kiezen deze stijging te compenseren door deze te dekken vanuit een egalisatiereserve. Deze egalisatiereserve moet gevormd en aangevuld worden door een periodieke dotatie. Op deze manier dragen alle gemeenten indirect conform verdeelsleutel bij aan de egalisatiereserve.

Het feit dat dit scenario geen wijziging van de GR vereist is een voordeel (geen langdurig proces met belasting van gemeenteraden en colleges), maar kent ook een nadeel. Een dergelijke reserve is een vorm van een solidariteitsfonds waar de gemeenten zich indirect bij aansluiten en inleggen. De gemeenteraden hebben geen mogelijkheid tot directe inspraak op dit besluit, terwijl het besluit wel effect heeft op de gemeentelijke bijdrage. De gemeenteraad kan enkel een zienswijze indienen op de uitsluiting uit deze reserve die na een herijking wordt opgenomen in de programmabegroting.

Beoogd effect

Een standpunt innemen over de wenselijkheid van een ingroeimodel. Door dit standpunt nu in te nemen, vooruitlopend op een toekomstige herijking, wordt duidelijkheid gecreëerd voor de toekomst. Daarbij kan de discussie nu op principiële basis worden gevoerd, omdat de effecten van een herijking of het invoeren van een ingroeimodel (eventueel voordeel of nadeel) voor allen onbekend is.

Ook wordt hiermee voldaan aan het verzoek van de gemeenteraad van Almere om deze mogelijkheid te onderzoeken.

Argumenten

Scenario	Voor	Tegen
1. status quo behouden	<ul style="list-style-type: none">- Recentelijk bevestigde verdeelsleutel- Geen wijziging GR nodig- Nadeelgemeenten worden al (deels) gecompenseerd door relatief hogere bijdrage vanuit	<ul style="list-style-type: none">- Mogelijke schommeling in gemeentelijke bijdrage bij toekomstige herijking gemeentefonds

	gemeentefonds	
2. opnemen ingroeimodel	<ul style="list-style-type: none"> - Voorspelbaarder en meer geleidelijk verloop gem. bijdrage 	<ul style="list-style-type: none"> - Doorlopen proces wijziging GR en belasting raden/commissies - Nadeelgemeenten worden al (deels) gecompenseerd door relatief hogere bijdrage vanuit gemeentefonds
3. opnemen egalisereserve	<ul style="list-style-type: none"> - Compensatie voor nadeelgemeenten bij herijking gemeentefonds - Geen wijziging GR nodig 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenteraden krijgen hierover geen mogelijkheid tot inspraak, terwijl het wel de gemeentelijke bijdragen beïnvloedt. - Alle gemeenten betalen conform verdeelsleutel mee aan reserve ten gunste van (een) enkele nadeelgemeente(n) - Onduidelijk of er een uitname zal zijn, wanneer deze zal zijn en hoe hoog deze zal zijn. Tot die tijd is het geld beklemt in de reserve.

Kanttelingen/Risico's

Het opnemen van een ingroeimodel in de GR is niet iets dat het algemeen bestuur eigenstandig kan besluiten. Dit vereist, conform art. 1 Wet gemeenschappelijke regelingen, dat de colleges van burgemeester en wethouders het ontwerp van de wijziging aan de raden zenden. De raden hebben minimaal acht weken om hun zienswijze naar voren te brengen. Vervolgens dienen de raden in te stemmen met de definitieve wijziging, waarna de colleges van B&W deze kunnen vaststellen.

Consequenties (Financieel, Personeel, Juridisch, Informatievoorziening)

Het scenario dat de voorkeur van het algemeen bestuur geniet, wordt verder uitgelopen en leidt mogelijk (in het geval van scenario 2 en 3) tot latere besluitvorming.

Vervolg (Proces en Uitvoering)

Afhankelijk van het gekozen scenario, wordt een expliciet voorstel voorbereid.

Communicatie (Intern, Extern)

Afhankelijk van de uitkomst wordt voorgesteld om een brief te richten aan alle gemeenteraden om hen te informeren over de discussie die heeft plaatsgevonden en de gekozen richting.